

ערב שבת קודש
עלון
דו שבועי

עֶנֶג שַׁבָּת

פרשת תזריע - מצורע
יוצא לאור ע"י העמותה להשרשת ערכים יהודיים לאומיים
כ"ט באדר ב' ה'תשפ"ב (01.04.2022)
לעילוי נשמת הצדקת גלילה יונגשטיין ז"ל, בת חיים ורבקה מאירמן, נפטרה ב-י"ח בכסלו תשפ"ב (שנה שלושים ושש) 14 מס' 1306

מועדי השבת תזריע

ער"ש מוצ"ש	יום	י-ם
19.36	18.23	ת"א
19.38	18.38	ח"פה
19.38	18.30	ב"ש
19.38	18.40	א"לת
19.36	18.33	

זמני היום והלמודים היומיים:

מבט תזריע - יום ו'	אופק ת"א
עלות השחר	4.56 - 4.47
זמן הנחת תפילין	5.31 - 5.39
הנץ החמה (מישור)	6.21 - 6.29
הנץ החמה (הנראה)	6.25 - 6.33
ס"ז ק"ש מנ"א	8.45 - 8.50
ס"ז ק"ש הגר"א	9.30 - 9.35
חצות היום	12.42 - 12.44
מנחה גדולה	13.15 - 13.16
שקיעת החמה	19.05 - 19.01
צאת הכוכבים ב'	19.55 - 19.51

דף יומי: יבמות נו - לב

מועדי השבת מצורע

ער"ש מוצ"ש	יום	י-ם
19.41	18.28	ת"א
19.43	18.43	ח"פה
19.44	18.35	ב"ש
19.43	18.45	א"לת
19.41	18.38	

זמני היום והלמודים היומיים:

מבט מצורע - יום ו'	אופק ת"א
עלות השחר	4.46 - 4.37
זמן הנחת תפילין	5.30 - 5.23
הנץ החמה (מישור)	6.20 - 6.13
הנץ החמה (הנראה)	6.17 - 6.24
ס"ז ק"ש מנ"א	8.39 - 8.44
ס"ז ק"ש הגר"א	9.25 - 9.29
חצות היום	12.41 - 12.42
מנחה גדולה	13.14 - 13.15
שקיעת החמה	19.10 - 19.06
צאת הכוכבים ב'	19.56 - 20.00

דף יומי: יבמות לו - לט

את העלון ניתן למצוא בפייסבוק תחת השם: "ענן שבת"

את העלון ניתן למצוא באתר www.yeshiva.org.il
וגם באתר מורשת בקטגוריית עלוני שבת www.moreshet.org.il

יו"ר העמותה והעורך עו"ד שמואל כהן
כתובת: רח' פאת השולחן 8, תל-אביב
טל: 03-5234063, פקס: 03-5234063
דוא"ל: smuladv@netvision.net.il

התמונה הגדולה
ישנו ספר שנקרא זום (אישטואן באניאי) ספר שכולו תמונות. העיקרון הוא שתמונה שאנו רואים בעמוד אחד הופכת בעמוד שלאחריו לנקודה קטנה בתוך תמונה גדולה הרבה יותר. עיון בספר מאפשר לחוש איך התבוננות על תמונה מסוימת מקבלת תפנית חדשה לגמרי כשמסתכלים על אותה תמונה אבל מרחוק, היא לפתע מקבלת משמעות אחרת ויכולת הבנה חדשה ורחבה יותר שלא הייתה לנו קודם. נקודת המבט שלנו משתנית אבל השינוי הוא לא רק ויזואלי אלא גם רעיוני, יש לתמונה שלפני רגע נראתה לנו כשייכת לתוכן מסוים, שייכות לסיטואציה אחרת לגמרי משחשבונו, התמונה הקודמת היא חלק ממשהו הרבה יותר גדול.

המדרש בויקרא רבה יד' ב' כותב "אשה כי תזריע - אשא דעי למרחוק לפעלי אתן צדק (איוב לו' ג') אמר רבי נתן מחשבין לשמו של אברהם אבינו אותו שבה מרחוק הה"ד (בראשית כב, ד): "וישא אברהם את עינו וירא את המקום מרחוק". אברהם צועד בדרכו לקיים את מצוותו של הקב"ה להקריב את בנו את יצחק הוא ממוקד בפעולה שמבטאת קרבה גדולה מאד. ברגעים אלה של צעידה התורה מתארת לנו דווקא ריחוק.

גם היולדת כמו אברהם, ברגע נשגב של התקרבות גדולה ולידה נגזרת עליה טומאה שזהו ביטוי של ריחוק, במעשה הלידה היא שותפה בהבאת חיים חדשים ומופלאים לעולם אך באותה העת ממש היא גם נטמאת. ככל שמעמיקים בנושא מסוים מבינים אותו יותר, מצליחים לראות זוויות חדשות שלא היינו מודעים להם קודם. פעולה זו אמנם יוצרת קרבה גדולה יותר לנושא והבנה מעמיקה אך באותה מידה יכולה גם להביא לריחוק, להבנה שמה שהיה נראה עד כה ברור והגיוני דורש הבנה ועומקים חדשים שלא היו נחוצים לנו בשלבים מוקדמים יותר ואולי גם שאילת שאלות שלא היו קודם.

רגעים אלו של ריחוק מתרחשים לעתים דווקא בסמוך לרגעים גדולים של התעלות. אצל אברהם זה קורה כשהוא רואה את מקום העקידה, הוא רואה את המקום וזה גורם לו לריחוק. להבדיל מאברהם שהתורה מתארת מה קורה לו תוך כדי הליכה, אצל היולדת זהו ציווי, ברגע הלידה נוצרת גם טומאה, ובמילים אחרות ריחוק. כדי לשוב חזרה נדרשים כמה ימי טהרה והבאת קרבן, היולדת צריכה לעבור תהליך פיזי שיש בו גם עבודה רוחנית כדי לשוב למצב הרגיל.

מרחבי הקרבה והריחוק הם עולמו של האדם הצועד בשבילי האמונה. המדרש בוחר ביולדת ובאברהם כדי להביא לידי ביטוי את האתגר האמוני המצוי אצל עובד ה'. ריחוק נתפס באופן פשוט כמהלך שלילי, כזה שגורם לנתק וצעידה אחורה בתהליך. ניתן גם לומר שהתבוננות מרחוק מביאה למבט רחב יותר, כזה שמסוגל לקלוט את העוצמה באופן חדש שאי אפשר היה להבינו קודם לכן ומתוך כך גם לעומקים חדשים וגדולים יותר. אברהם בהליכה לקראת העקידה נושא את עינו למרחוק ומתפעל מהעוצמה והגודל. מה שהיה עד עכשו היה מצומצם וממוקד ופתאום נפתחו מרחבי אמונה חדשים וגדולים הרבה יותר. כמו אברהם גם בלידה מתרחש תהליך דומה של התבוננות חדשה מזווית רחבה יותר, רחוקה יותר שמעצימה את ההתפעלות.

כוח הטומאה מופיע במעגל החיים במקומות נוספים, הדברים נכונים גם בין בני אדם. אנו פוגשים זאת באופן מובהק במערכת היחסים שבין בני זוג. ישנם ימים של ריחוק. זהו אתגר והזדמנות לקבל תמונה חדשה ורחבה הרבה יותר על מערכת היחסים ועל היכולת לייצר קשרים שאינם רק פיזיים, בימי הריחוק ניתנת לאדם הזדמנות להיכרות חדשה מזווית אחרת שלא תתאפשר ללא הריחוק.

לטומאה יש יסוד חיובי במעגל החיים, הכרח לעצור את מעגל החיים המוכר והידוע מאפשרים להתרחק, לראות תמונה רחבה הרבה יותר שמביאה לעומקים חדשים.

הרב **אבי רוקח**, מנהל מיזם ממלכתיות בארגון מעוז וי"ר הגרעין התורני בלוד

העלון מוקד לזכר ולע"נ
פרידה מאירוביץ, בת אברהם זאב ז"ל,
נפטרה ב-ח' בניסן תשע"ד. יהי זכרה ברוך!

אשירה

משיקה את מערכת הפעלות הקריוקי הביתית ויוצאת במבצע של פעם בחגים!

99 | **149**
לשעה בלבד | 3-7 שעות

שימו לב > המערכת ניתנת לפתיחה מכל מחשב ביתי ופתוחה בכלל הסינונים

כל מה שצריך כדי להפוך מפגש עם משפחה וחברים לחוויה בלתי נשכחת!

לחוויה מיטבית יש להשתמש במיקרופון

לפרטים חפשו בגוגל <<<< "אשירה מיוזיק"

או צרו קשר בטלפון: 0799-322742

הפסח שלכם השנה הולך להיות הרבה יותר שמה!

קידום העסק

NETWORK LIKE VIRAL CHAT TWEET VIDEO PODCAST SHARE INTERNET FOLLOW

חבילת פרסום ושיווק משולבת

בניית אתר אינטרנט, בניית דף פייסבוק עסקי, קידום אורגני וממומן בגוגל, קידום ממומן בפייסבוק, פרסום ומודעות בעלון ביתן להזמין חלק מהחבילה

התקשרו לקבלת הצעה משתלמת
שלומי: 054-6695400
054-4567571

חגואל שפיצבורג
פתרונות מיתוג, שיווק פרסום

ענן שבת

אימונים אישיים

אימוני כושר, כח ואומנויות לחימה אישיים המסייעים לשפר את רמת הכושר הגופני, לפתח מוטיבציה ומטרות אישיות ולהסיר חסימות ומכשולים, בדרך להשגתן.

האימונים מתקיימים בקריית אונו

לפרטים נוספים: 054-9103991

שבת החדש, ראש חודש פרשת תזריע
מוציאים שלשה ספרי תורה. בראשון 6 קרואים בפרשת השבוע, מניחים ספר שני על הבימה ואין אומרים חצי קדיש. מגביהין הספר הראשון ובספר השני קוראים לשביעי בפרשת פנחס: "וביום השבת" עד "ונסכו" (במדבר כח, טו). מניחים ספר שלישי על הבימה, ואומרים חצי קדיש, מגביהין ספר שני וקוראים למפטיר בפרשת בא: "ויאמר ה'... החדש הזה" עד: "תאכלו מצות" (שמות יב, א-ט).
ההפטרה: יחזקאל פרקים זה – מו. התימנים: מתחילים: "כה אמר ה' רב לכם..." (מה, טו). ומסיימים: (מו, יא): "ושמן הין לאיפה". ויש המסיימים בפסוק י"ח. האשכנזים: "כל עם הארץ" (מה, יט), ומסיימים (מ, יח): "לא יפוצו עמי איש מאחזתו". הספרדים מתחילים (מפסוק יח): "כה אמר ה' בראשון", ומסיימים (מ, טו): "עולת תמיד".

פרשת החודש
קוראים פרשת החודש בסמוך לחדש ניסן או כמו השנה בראש חודש, מפני חשיבותו של ניסן שהוא ראש לכל החודשים: "החדש הזה לכם ראש חודשים, ראשון הוא לכם לחדשי השנה" (שמות יב, ב). אמרו על ניסן כי הוא מלך לכל החודשים, וכן כתב בעל הטורים על פסוק זה: "החודש הזה לכם" – "לכם" – אותיות 'מלך'. עוד אמרו בספרי קבלה וחסידות, כי שמו המקראי של חודש ניסן – חודש האביב, 'אביב' בנוטריקון 'אב' י"ב – אב ל"ב חדשי השנה (הקדמה לשערי צדק, טעמי המנהגים עמ' הו ועוד).
אין אומרים אב הרחמים ואין מזכירים נשמות. במנחה אין אומרים "צדקתך". כן בכל חודש ניסן.

מוסף – 'אתה יצרת'
במוסף אומרים אתה יצרת במקום תיכנת שבת (שולחן ערוך תכה, א). טעה ואמר 'תיכנת שבת' – אם נזכר לפני שאמר את שם ה' שבחתימת הברכה, חוזר ל'אתה יצרת'; ואם נזכר לאחר שכבר הזכיר את שם ה' מסיים 'למדיני חוקך' ('ברוך אתה ה' למדיני חוקך') וחוזר ל'אתה יצרת'; ואם נזכר אחרי שהתחיל רצה' – כשיגיע ל'השם את העבודה' מוסיף ואומר 'ונעשה לפניך חובותינו בקרבן מוסף יום ראש חודש הזה' וממשיך בברכת רצה' על הסדר; ואם נזכר אחרי חתימת הברכה 'המחזיר שכירתו לציון' לפני שפתח במדינים, אומר כנ"ל 'ונעשה לפניך חובותינו בקרבן מוסף יום ראש חודש הזה' וממשיך 'מודים' וכו'; ואם כבר התחיל 'מודים', כל עוד לא סיים תפילתו חוזר ל'אתה יצרת' ומתפלל על הסדר; ואם כבר סיים תפילתו, אפילו לא עקר רגליו אלא כבר אמר 'יהי רצונך... צורי וגואלי' שלפני 'ועשה שלום במרומי' – חוזר ומתפלל תפילת מוסף של שבת וראש חודש (כך פסק הגרש"ז אויערבאך צ"ל).

אמר 'אתה יצרת' אך טעה בחתימת הברכה ואמר 'מקדש השבת' בלבד (או שאמר 'יצלה נא במנוחתנו קדשנו...'), יצא ידי חובתו.
ברכת הלשנה: מילה שליש, ד' בניסן ועד ליל שישי, י"ד בניסן.

התפילות בחודש ניסן
רובו של חודש ניסן נתברך בימים של קדושה. בראש חודש ניסן הוקם המשכן (שמות מ, יז). וכאמור בפרשת נשא (במדבר ז) הביאו שנים עשר נשיאי שבטי ישראל את קרבנותיהם בחנוכת המזבח עם הקמת המשכן. וכלל הוא, כי יום שאדם מקריב בו קרבן, הוא נוהג בו יום טוב. נשיא ליום, נשיא ליום הביא את קרבנו ויומו נחשב יום טוב לכל השבט. הרי שנים עשר ימים. י"ד בניסן, שבו הקריבו את קרבן הפסח, אף הוא יום טוב בגלל קרבנו. ושבעת ימי הפסח (ובחז"ל שמונה ימים) ימי חג הם. והיום שלאחר החג הוא אסור חג, שגם בו נוהגים יום טוב (שולחן ערוך אורח חיים סימן תכט סעיף ב). הרי שרוב החודש יצא בקדושה, ויתירה מזו הובא בכף החיים (סי' תכט ס"ק כא) שתנוכת בית המקדש שלעתיד לבוא יהיה שבעה ימים לאחר החג – כן שימי כל החודש הם בקדושה.

לכן נוהגים בכלל וביחוד שימים בקדושה: כל חודש ניסן לא אומרים תחנון, ובמנהגה שבבת לא אומרים "צדקתך". אין מספידים בו ואין אומרים צידוק הדין. כן אין קובעים בו תענית, אבל הברכות מתענים בערב פסח, וחתן מתענה ביום חופתו אפילו בראש חודש ניסן (מפני שהוא יום תענית צדיקים, שמתו בו נדב אביתו, ראה שולחן ערוך אורח חיים סימן תקפ), וכן מתענים בו תענית חלום.

אף שאין אומרים תחנון בחודש ניסן, נוהגים האשכנזים לומר א'–ל ארך אפיים' (בשני וחמישי) ו'למצנח... יענך...', אבל בעדות המזרח אין אומרים אותם בכל יום שאין אומרים בו תחנון (כך החיים). הספרדים לא מתוודים כל חודש ניסן בקריאת שמע שעל המיטה (שולחן ערוך תכט, ב).

פרשת נשיא היום
החל מראש חודש ניסן, היום שבו הוקם המשכן, התחילו נשיאי ישראל להקריב קורבנות במשך 12 יום, נשיא ליום. על כן נוהגים לקרוא מראש חודש, עד י"ג בניסן, בכל יום נשיא של אותו יום מחנוכת המזבח (משנה ברורה תכט, ח). בקהילות החסידים אף נוהגים לקרוא אותם בספר תורה.
ביום הראשון מתחיל: 'ויהי ביום כלות משה...' (פרשת נשא. במדבר ז, א) וממשיך: 'ויהי המקריב ביום הראשון...' וכך ממשיך כל יום עם הנשיא של אותו יום. ביום י"ב מסיים לקרוא את פרשת נשא. ביום י"ג מתחיל בפרשת בהעלותך ומסיים ב: "כך עשה את המנורה" (במדבר ח, ד).

גם הקוראים מתוך ספר תורה יקראו בלא ברכה. בימי שני וחמישי נוהגים לקרוא בטרם החזרת הספר להיכל, ובשבת וראש חודש ניסן לאחר תפילת מוסף.

ברכת האילנות
"היוצא בימי ניסן וראה אילנות שמוציאין פרח, אומר: **'ברוך אתה ה' אלוהינו מלך העולם, שלא חיסר בעולמו כלום וברא בו בריות טובות ואילנות טובות (טובים) להינות בהם בני אדם'.**"
(שולחן ערוך, אורח חיים, סימן רכו סעיף א – ע"פ ברכות מג, ב). ומברכים אותה רק פעם אחת בשנה. מברכים ברכה זו על עצי פרי ולא על אילני סרק. ומוטב לברך על אילנות רבים, לפחות על שני אילנות. אף כי זמן הברכה הוא בחודש ניסן, מוטב לברך אותה מיד בתחילת חודש ניסן, כי זרזים מקדימים למצוות. ועוד, אף שזמנה הוא בניסן, אין היא נחשבת למצוה שהזמן גרמה, ולכן אף נשים במרכות אותה.

בגמרא ובשולחן ערוך אמרו לברך ברכה זו בחודש ניסן, אבל במשנה ברורה (שם רכו, ס"ק ג) כבר כתב, שכן טבעם של אילני פירות שהם מלבבים בארצות החמות בחודש ניסן, ולמעשה אפשר לברך ברכה זו גם בחודש אחר, אם רק אז ראה את לבלובם. אבל אחרים כתבו (ראה ברכי יוסף ס' רכו ועוד). כי דווקא בחודש ניסן מברכים ברכה זו.
יש אומרים שאין מברכים ברכת האילנות בשבת, שמה יבוא לתלוש מן האילן או לטלטל את הפרח כדי להריח בו, אך יש שאמרו לברך ברכה זו בשבת, כדי להשלים למניין מאה ברכות.

שבת הגדול פרשת מצורע
"שבת שלפני הפסח קורין אותו שבת הגדול" (שולחן ערוך ת"ל).
ההפטרה: "וערבה לה' מנחת יהודה" (מלאכי ג, ד).
אין אומרים אב הרחמים ואין מזכירים נשמות. במנחה אין אומרים "צדקתך", ומפסיקים לומר: "ברכי נפשי".
במוצש"ק אין אומרים "ויהי נעם... ואתה קדוש". (בגלל ערב פסח שחל ביום שישי).

יום חמישי בערב, מיד אחרי תפילת ערבית בודקין את החמץ לאור נר שעות יחידי (לא אבוקה), בכל מקום שיש חשש ואפשר למצוא חמץ, כולל בכיסי הבגדים. קודם הבדיקה מברכים "על ביעור חמץ". אין לדבר בין ברכה לבדיקה. אם שח באמצע הבדיקה לא צריך לחזור ולברך. בברכה אחת ניתן לבדוק כמה בתים. ראוי שלא ישוח ביניהם. בברכה על בעור חמץ כיוון על: הבדיקה, הבטול שבליה, שריפת החמץ למחרת ועל בטול שלאחר השרפה. לאחר הבדיקה והשרפה יאמר כל חמירא. מי שאינו מבין יכול לומר בתרגום.

יום שישי – ערב פסח
בתפילת שחרית לא אומרים "מזמור לתודה". ב'איזהו מקומן' לא אומרים "יהי רצון כאלו הקרבתו תודה".
תענית בכורים: נוהגים להקל במסיימי מסכת או משתתפים בברית מילה וממילא נפטרים מהצום בסעודת המצוה.
סדר קרבן פסח: אחר תפילת המנחה בערב פסח נוהגים רבים לומר כעין 'ונשלמה פרים שפתינו' (הושע יז) את 'סדר קרבן פסח', שיש בו ליקוט מספרים מתורה וביאים וכתובים על הקרבן קרבן הפסח, וכן תאור סדר עבודת הפסח כפי שנעשה בבית המקדש.

כיון שברוב בתי הכנסת מתפללים מנחה סמוך לשקיעת החמה ואין מספיקים לאומרו מבעוד יום, אכן רצוי להקדים לאמרו אחרי סדר ה'קטורת' (ויש אומרים, שאם לא הספיק לאמרו ביום, אומרו אף בלילה). בירושלים נוהגים לאמרו בערב פסח ליד הכותל המערבי.

זמני ערב חג הפסח ה'תשפ"ב (מאתר ישיבה)
בדיקת חמץ: יום חמישי בערב, אור ליום שישי י"ד בניסן ה'תשפ"ב (14.4.2022) מיד בתחילת הלילה לאחר תפילת מעריב.
סוף זמן אכילת חמץ: יום שישי י"ד ניסן ה'תשפ"ב (15.4.2022) ירושלים: 9:58, תל אביב: 9:59, חיפה: 9:58, באר שבע: 10:00. לשיטת הגר"מ אליהו: ירושלים: 9:34 תל אביב: 9:34, חיפה: 9:33, באר שבע: 9:36.

סוף זמן ביעור חמץ: שישי י"ד ניסן ה'תשפ"ב (15.4.2022): ירושלים: 11:18, תל אביב: 11:20, חיפה: 11:19, באר שבע: 11:20. לשיטת הגר"מ אליהו: ירושלים: 10:49, תל אביב: 10:48, חיפה: 10:48, באר שבע: 10:50.

תחילת שעה עשירית: ראוי להמנע מקביעת סעודה בערב שבת יום-טוב אחר הצהריים משעה: ירושלים: 15:53, תל אביב: 15:55, חיפה: 15:54, באר שבע: 15:54.

הגדה של פסח
שמה של ההגדה הוא על שם מצות התורה בלילה הזה 'והגדת לבנך ביום ההוא לאמור, בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים' (שמות יג, ח). כדי לקיים את סדר הלילה על כל מצוותיו ומנהגיו, טרחו רבותינו הראשונים להציב סימנים, שעל פיהם ייערך הסדר כהלכתו. חמישה עשר הסימנים שנתקבלו (המיוחסים לרש"י או לרבנו שמואל מפלייזא, מבעלי התוספות) ומופיעים בראש ההגדה הם: קדש ורחץ וכו'.

כלל גדול במצות ההגדה הוא הנאמר 'והגדת לבנך!' הדברים מכוונים לבן, על כן נוקטים אמצעים 'בשביל תינוקות שלא יישנו', או שמשנים מן השגרה המוכרת לילדים 'כדי שייכירו תינוקות וישאלו'. שאלת הבנים היא חשובה מאד, כדי לעורר בהם התעניינות בסיפור יציאת מצרים. וכבר אמר המגיד מדובנא: כמו שלא תערב האכילה בלא רעבון, כן לא תערב התשובה בלי הפלגת השאלה.

על פי סדר זה, כנהוג בכל ליל שבת וחג, ראשית לכל דבר מקדשים על היין. אך בניגוד למקובל אין נגישים מיד לסעודה. אמנם נוטלים ידיים, אבל אין נגישים לסעודה אלא טובלים את הכרפס במי מלח או בחומץ ומברכים 'בורא פרי האדמה' (ומכוונים בברכה זו גם על המרור שעתידיים לאכול. מן העניין להוסיף, כי הראשונים כתבו נימוק לבחירת הכרפס, כי 'כרפס' בנוטריקון הוא 'ס פוך' – כלומר, ששים רבוא עבדו בעבודת פוך). אחר כך חוצים את המצה האמצעית לשניים ומטמינים את החלק הגדול, מגלים את המצה ואומרים 'אה לחמא עניא', חוזרים ומכסים אותה ומגלים כוס שני (כוס – בלשון המשנה הגמרא לשון זכר) שעליה אומרים את ההגדה ('מגיד'). כל השינויים הבלתי-שגרתיים אמורים לעורר תמיהה, והם מכוונים לבנים כדי שישאלו: למה? מדוע? (בשפת המחנכים אלה אמצעי המחשה דידקטיים, שמוכיח את תשומת לב התלמיד. וכאן שאם אכן שואל ילד שאלות 'שלא שומעו' (מארבע הקושיות), יש להתייחס אליו בכובד ראש, שכן אלו הן השאלות האמיתיות. וכך היא לשון המשנה: 'מזנו לו כוס שני, וכאן הבן שואל' – כלומר אחרי כל השינויים האלה מן ההכרח צריך כבר הבן לשאול, ולכן 'אם אין דעת בבן, אבי מלמדו').

שנת השמיטה הרב משה ביגל רבה של מיתר – כרמית

ההכנות לפסח בצל המלחמה באוקרינה
מה הקשר בין המלחמה הרחוקה מאיתנו, באוקרינה, לחג הפסח?
שאלת הבהרה:
אוקרינה רוסיה הנלחמות בימים אלו, מהוות המספקות העיקריות של הדגנים לקמח למדינת ישראל.
אמנם, אין למלחמה זו השפעה על הקמח הכשר לפסח למצות, בגלל שחייטים אלו הגיעו כבר לארצנו לפני פרוץ המלחמה. יחד עם זאת רבים חוששים שיהיה מחסור בקמח לאחר הפסח בגלל המלחמה ועצירה של היצוא ממדינות אלו למדינות העולם ובכללן לישראל. על כן יש הרוצים לקנות קמח, על כל סוגיו בכמויות גדולות לפני הפסח ולפני שיורגש המחסור במרכולים ובמחסני המזון בישראל. לכן חג הפסח למכור את הקמח במסגרת מכירת החמץ, לנוכרי, כדי שלא יחסר לאחר הפסח.

תשובה:
מכירת חמץ לנוכרי
מכירת החמץ לנוכרי לפני הפסח, זו פעולה הרכחית שתקנו חכמים בעיקר למען סוחרי מזון ומפעלים העוסקים בחמץ בכל ימות השנה. מכיון שמכירה זו נעשית כאשר החמץ נשאר במקומו ברשות היהודי, והנוכרי לא לוקח את החמץ לביתו, יש במכירה זו כעין הערמה. במיוחד מתחזק החשש להערמה מכיון שידוע לכל שלאחר הפסח יקנו בחזרה את החמץ מהנוכרי. לכן מכירה זו נועדה לפתור את בעיית אזורי ישראל שיהיה להם מזון חמץ לאחר הפסח. כי אם מפעלי המזון יפסיקו לייצר חמץ ימים רבים לפני פסח ויחדשו לייצר רק לאחר הפסח והמחסנים יהיו ריקים מחמץ בימי הפסח, לא יהיה לנו מזון בסיסי ימים רבים לפני ואחרי הפסח. כמו"כ מכירה של כמות גדולה של חמץ ע"י הסוחרים היא דבר שבחיי יום יום שהם רגילים למכור מוצרי חמץ ואין בזה הערמה, כי מכירת מזון זה תפקידם בכל ימות השנה. לעומת זאת מכירת חמץ ע"י אנשים מן השורה, שאינם בעלי חנויות או מפעלים, המכירה יכולה להראות כהערמה ולכן לא מומלץ להם לערוך מכירת חמץ. אלא בשעת הדחק בלבד. אם כי המכירה מותרת במיוחד אם נעשית ע"י רבנויות וגופים גדולים שמוכרים חמץ של חנויות ומפעלים ובצידם גם חמץ של אנשים פרטיים.

הקמח בישראל
רגעני החיטה בישראל, המיועדים לקמח לבן, עוברים הרטבה קלה כדי להקל על קילוף החיטה והטחינה לקמח. הרטבה זו נעשית ע"י שהרגיענים עוברים בחלזון נע שבו מטפטים עליהם טיפות של מים תוך כדי תנועה. הרטבה זו אינה מוטפטים עליהם טיפות של מים תוך כדי תנועה. הרטבה זו אינה בגלל התנועה שבה רגעיני החיטה נמצאים. (אמנם הוא אינו כשר לפסח לאפיית מצות). לכן אין איסור שיישאר בבית קמח כי הוא אינו חמץ ואין צורך למכור אותו "במכירת החמץ" אשר על כן אין בעיה הלכתית לקנות לפני הפסח כמות גדולה של קמח שיהיה ברשות היהודי במהלך הפסח. כמובן שיש להיזהר היטב ולהרחיק את הקמח מכל מגע עם מים או המזון של פסח. כי מגע של הקמח עם מים יכול לגרום לו להחמיץ בפסח. ולכן יש להרחיק ממים או מהמזון של פסח. לרוצים להחמיר ניתן לערוך לקמח "מכירת חמץ" כי הוא אינו חמץ והמכירה נעשית רק לחומרה בלבד. קמח מחיטה מלאה, שיפון או כוסמין אינו עובר תהליך של הרטבה בכלל לכן הוא בחזקת כשר לפסח, יחד עם זאת יש להרחיק ממים או מזון כי הוא עלול להחמיץ בפסח במגע עם מים.

מוצרי מזון חמץ
יש החוששים שבגלל מחסור בקמח לאחר הפסח יתייקרו מאד המאכלים המכילים חמץ כמו עוגיות ופלים ודומיהם. הם מבקשים לקנות בימים אלו כמות גדולה של מזון חמץ ולאגור אותו באחסון או בהקפאה. לערוך מכירת חמץ למוצרים אלו לפני הפסח כדת וכדין. האם ראוי הדבר?
כאשר יש הפסד מרובה ניתן גם לאזרחים מן השורה להצטרף ל"מכירת החמץ" של הרבנות. לכן למי שמצבו הכלכלי לחוץ וייקור מוצרים אלו יקשה עליו מאד יכול לאגור מוצרי מזון של חמץ ולהצטרף למכירת החמץ. יש להיזהר לעשות את המכירה רק ע"י גופים רבניים מוכרים ומקצועיים.

דגים, עופות ובשר שלא כתוב עליהם "כשר לפסח"
שאלה: בגלל החג המוסלמי הקרב, בימים שלפני הפסח, רבים חוששים שיהיה מחסור בשווקים בעופות, ובשר. בגלל מחסור בעובדים בענף המשחטות. האם ניתן לקנות עופות, דגים ובשר ללא הכיתוב כשר לפסח?
תשובה: הדגים, העופות והבשר שאינם מעובדים, הם כשרים לפסח בכל ימות השנה גם אם לא כתוב עליהם "כשר לפסח". לכן ניתן לקנות אותם בימים אלו לפני שיהיה מחסור. דברים אלו נכונים רק למוצרים הג'ל כשאינם מעובדים. דגים, עופות ובשר מצוננים או קפואים המכילים תוספת מים בלבד. בתפילה לבורא עולם שבחג החרות והגאולה שלנו יתגשמו דברי הנביא :
והיָחַן בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים נִכְּוֹן יִהְיֶה הַר בְּיַת־קֶקֶל־בְּרֹאשׁ הַהָרִים וְנִשְׂאָ מַגְבְּעוֹת וַתִּהְרֹו אֵלָיו כָּל־הַגּוֹיִם: וְהִלְכּוּ עִמָּיהֶם רַבִּים וְאָמְרוּ לֵפָן וַנִּעֲלֶה אֵלֶי־הַר־קֶקֶל אֶל־בַּיִת אֱלֹהֵי יַעֲקֹב וְדָוִד מְדַרְכּוֹ וְנִלְכָה בְּאַרְחֵי יְיָ כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תִרְוַח וְדָבַר־קֶקֶל מִירוּשָׁלַם: וְשִׁפְטָ לְבֵין הַגּוֹיִם וְהוֹכִיחַ לְעַמֵּים רַבִּים וְכַתְּבוּ חֻבְרוֹתָם לְאֶתְרֵיהֶם וְחֻבְרוֹתֵיהֶם לְאֶת־יִשְׂרָאֵל: וְיִשְׂאֵ גוֹי אֶל־גּוֹי חָרָב וְלֹא־יִלְמְדוּ עוֹד מִלְחָמָה: (ישעיהו ב, ב – ד).